

**Пам'ятка щодо здійснення випасання худоби на землях лісового фонду
в _____ надлісництві філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України»**

Ця Пам'ятка роз'яснює порядок випасання худоби у межах лісового фонду _____ надлісництва філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Пам'ятка розроблена відповідно до Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 квітня 1996 року №449 (далі – Порядок).

Відповідно до **статті 73 Лісового кодексу України**, випасання худоби належить до побічних лісових користувань, поряд із заготівлею сіна, розміщенням пасік, заготівлею дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збиранням лісової підстилки та заготівлею очерету. Побічне лісокористування є тимчасовим видом використання лісових ресурсів і здійснюється без заподіяння шкоди лісу.

Вимоги до здійснення побічних лісових користувань визначені Порядком, пункт 40 якого прямо встановлює загальний принцип, покладений в основу цієї Пам'ятки: *«Випасання худоби, за винятком кіз, дозволяється на вкритих і не вкритих лісовою рослинністю землях лісового фонду, якщо це не завдає їм шкоди. Місяця та терміни випасання худоби зазначаються у лісовому квитку»*.

Категорії земель і насаджень, де випасання худоби заборонене:

Випасання худоби категорично забороняється:

- у державних захисних і полезахисних лісових смугах, протиерозійних лісах, особливо цінних лісових масивах, лісах першого та другого поясів зон санітарної охорони джерел водопостачання, лісах першої і другої зон округів санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій та інших категорій захисності лісів, де це передбачено законодавчими актами;
- на площах лісових культур, природних молодняків і у насадженнях з наявністю життєздатного підросту – до досягнення ними висоти, коли вершини не пошкоджуються тваринами, на лісонасінєвих та інших плантаціях, а також

ділянках, де проводяться заходи сприяння природному поновленню лісів;

- на зрубках та інших не вкритих лісовою рослинністю землях, призначених для природного відновлення лісів;
- на площах з легкорозмивними та легкорозвіюваними ґрунтами та у місцях масового зростання ягідників і грибів;
- без пастуха, за винятком випасання на огорожених ділянках або на прив'язі;
- з використанням собак.

За рішенням місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, в межах їх компетенції, можуть передбачатись також інші обмеження випасання худоби в лісах.

На територіях об'єктів природно-заповідного фонду випасання худоби може здійснюватися лише за умови, що воно не суперечить установленому для відповідної території режиму та цільовому призначенню.

Власники худоби зобов'язані за вказівкою постійних лісокористувачів зводити огорожі навколо прогонів для худоби та пасовищ, розташованих поблизу лісових культур, розсадників та інших ділянок лісу.

Особливо звертаємо увагу на два пункти, які часто випускають з уваги:

Кози виключені без винятків – випасання кіз на землях лісового фонду заборонено категорично, на відміну від іншої худоби, для якої заборона діє лише в певних категоріях лісів.

Заборона випасання без пастуха і заборона використання собак – це окремі, чіткі вимоги з тексту Порядку, які варто виділити, оскільки вони стосуються самого процесу випасання, а не лише місця.

Здійснення випасання худоби на землях лісового фонду має відбуватися з обов'язковим дотриманням вимог охорони праці. До безпосереднього виконання робіт, пов'язаних із перегонем та випасанням тварин, допускаються виключно особи, які не мають медичних протипоказань та пройшли в установленому порядку вступний і первинний інструктаж з охорони праці, адже потрібно враховувати стан здоров'я та особливості поведінки тварин (зокрема, наявність серед них агресивних або неспокійних особин) під час організації випасання. Пастух, який здійснює безпосередній нагляд за худобою в лісі, повинен бути забезпечений необхідними засобами зв'язку та індивідуального захисту, ознайомлений з рельєфом місцевості, можливими природними небезпеками (зокрема, крутими схилами, водними об'єктами, дикими тваринами) та порядком дій у разі надзвичайної ситуації.

Ліс – це не лише джерело кормових угідь, а насамперед складна природна екосистема, збереження якої потребує зваженого і дбайливого ставлення кожного, хто нею користується. Своєчасне оформлення Лісового квитка та дотримання визначених ним меж і строків випасання дають

змогу уникнути пошкодження молодих лісових насаджень, ділянок природного відновлення лісу та інших цінних лісових ресурсів, зберігаючи тим самим ліс для прийдешніх поколінь.

Закликаємо громадськість із розумінням поставитися до вимог, викладених у цій Пам'ятці, та звертатися до надлісництва за місцем проживання завчасно, до початку сезону випасання, – це дасть змогу спланувати випасання худоби без шкоди для лісу та уникнути непорозумінь і відповідальності, передбаченої чинним законодавством. Дякуємо за свідому громадянську позицію та готовність до конструктивної співпраці у справі збереження лісових багатств нашого краю.